

CEAUȘESCU N-A VRUT SĂ REPETE CE SPUSESE ÎN AUGUST 1968

După întoarcerea de la Moscova, Ceaușescu și-a reluat marți programul obișnuit. De două ori în cursul zilei - o dată înainte de prânz, a doua oară către seară - au fost chemați la „săliță” tovarășii membrii în Biroul Permanent al Comitetului Politic Executiv. Erau printre primele ședințe „oficiale”, de vreme ce componența Biroului fusese stabilită de numai trei zile, la ședința Comitetului Politic Executiv de la 1 decembrie. La una dintre ședințe, Ceaușescu i-a chemat să le spună că „s-a pus așa, o problemă”. Îi gărise și soluția, dar, formalist din fire, le-a cerut totuși părerea și colegilor de Birou. În ziua precedentă, statele membre ale Tratatului de la Varșovia intrate în Cehoslovacia în vara lui 1968 se delimitaseră de acțiunea de atunci și o calificaseră drept o greșală. Imediat, partidele comuniste est-europene dăduseră declarații oficiale în acest sens, iar pe Ceaușescu îl muncise gândul dacă are rost să facă întocmai sau nu. Și singur a conchis că nu, România declarase ce avea de declarat chiar la momentul producerii evenimentelor. Mînea aruncată de Ceaușescu a fost prînsă rapid de Gogu Rădulescu. Repetînd chiar vorbele șefului - „Nu are rost”, a propus să se publice un „comentariu”. A rămas cum s-a stabilit, iar Ceaușescu a dat „linia” - ce să se scrie și ce nu, și unde să pice accentele.

Mulți au fost curioși ce se vorbea și cum curgea discuția în nucleul prim al puterii comuniste. Dincolo de aportul informațional al stenogramelor, ilustrative sunt acestea și pentru relevarea practicilor de conducere, a „stilului de management” - i s-ar spune astăzi -, a modului cum se ajungea la o decizie sau alta. Redăm mai jos stenograma ședinței Biroului Permanent al Comitetului Politic Executiv al CC al PCR din ziua de 5 decembrie 1989, unde s-a discutat despre reacția României față de condamnarea invaziei în Cehoslovacia după 21 de ani de la producerea evenimentului. (C.D.)

Au participat tovarășii: Emil Bobu, Elena Ceaușescu, Constantin Dăscălescu, Manea Mănescu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Rădulescu, Ion Dincă, Ilie Matei, Silviu Curticeanu.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Uite, tovarăși, s-a pus așa o problemă, dacă să dăm o declarație la Agerpres în legătură cu poziția României față de intervenția unor țări socialiste în anul 1968 în Cehoslovacia. Cunoașteți că ceilalți au dat. Tovarășii au făcut aici un proiect de declarație pe cinci pagini. Acum nu știu dacă are

În afara de Ceaușești, doar Gogu Rădulescu (dreapta) a mai vorbit la ședința Biroului Permanent al CPEX din 5 decembrie

FOTO: Arhivele Naționale

rost într-adevăr să mai dăm, pentru că în perioadă aceea am făcut cunoscută poziția noastră. A fost convocată și Marea Adunare Națională.

Tov. Gheorghe Rădulescu: A fost o poziție bună ce am spus atunci, așa că eu cred că acum nu are rost să mai dăm o declarație, ci să facem un comentariu.

Tov. Elena Ceaușescu: Da, un comentariu, nu o declarație.

Tov. Gheorghe Rădulescu: Eu zic că un mic comentariu, pentru că noi ne-am exprimat atunci poziția și toată lumea știe.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Ei au acum la ei multe probleme, mai multe decât în 1968.

Tov. Elena Ceaușescu: Au atâtea probleme la ei acum, chiar mai mari decât în 1968. De acestea ar trebui să se ocupe acum.

Tov. Constantin Dăscălescu: Ați văzut în discuțiile care au fost la Moscova.

Tov. Elena Ceaușescu: Mai important este ce au ei de făcut acum.

Tov. Gheorghe Rădulescu: De aceea, eu zic că un comentariu este mai potrivit.

Tov. Nicolae Ceaușescu: În orice caz, să spunem că a fost un act care nu trebuia să se petreacă.

Tov. Elena Ceaușescu: Consider că un comentariu foarte scurt putem face, în care să arătăm că România nu a fost și nu este pentru amestec de nici un fel în treburile altor state. Deci, în felul acesta să se spună că România nu a fost și nu este nici acum pentru amestec în treburile interne ale altor state.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Însă, și într-un fel și în altul trebuie să subliniem necesitatea ca partidele din fiecare țară să acționeze ferm pentru dezvoltarea socialismului, să acționeze împotriva forțelor contrarevoluționare, a activității de destabilizare din partea forțelor

imperialiste. Să comentăm acest lucru.

Tov. Elena Ceaușescu: Trebuie să se arate că au obligația față de clasa muncitoare în acest sens.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Să legăm față de situația de acum.

Tov. Gheorghe Rădulescu: Trebuie ca în situația actuală ei să aibă o atitudine foarte demnă.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Trebuie să fi venit și Mitea aici.

Tov. Elena Ceaușescu: Un comentariu de presă.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Însă pe care să-l legăm de situația actuală, de necesitatea neamsecului în treburile interne, că este necesar ca forțele partidului să acționeze ferm pentru dezvoltarea socialismului și că trebuie să respingă orice amestec din afară în treburile interne.

Tov. Elena Ceaușescu: Este ca atît

mai necesar astăzi să tragă concluzii din ce istoria ne-a învățat, că orice amestec din afară nu trebuie încurajat.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Mai ales astăzi, când se intensifică activitatea de amestec în treburile altor state, de destabilizare, se impun unirea tuturor forțelor progresiste, a poporului pentru apărarea socialismului, pentru dezvoltarea independentă. În felul acesta trebuie pus.

Bine, hai să procedăm așa, să facem un comentariu, pentru că nu trebuie să facem o declarație.

Tov. Elena Ceaușescu: Nu are rost să facem acum o declarație.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Să procedăm așa, să facem un comentariu, cum am discutat.

Bine, cu asta am terminat.

Arhivele Naționale,
Fond CC al PCR -
Secția Cancelarie,
dos. nr. 68/1989

JURNALUL ZILEI

Kim Yong Nan, ultimul ministru de Externe care a vizitat România înainte de căderea comunismului, era primit de Nicolae Ceaușescu. Prin Decret al Consiliului de Stat, mărirea burselor pentru elevi și studenți căpăta putere de lege. O notă a Securității informa ce le spusese George Bush șefilor de state membre NATO după în-tâlnirea cu Mihail Gorbaciov de la

Malta. Întreprinderea Dumbra din Sibiu, producătoare de fire din lână și țesături, implinea trei decenii.

880 de lei, cea mai mare bursă

În prima parte a zilei Nicolae Ceaușescu a participat la ședința

Consiliului de Stat. La loc de cinste pe ordinea de zi - cea mai recentă binefacere pentru popor. În aplauze și în unanimitate s-a adoptat decretul de mărire a burselor pentru elevi și studenți cu 10 procente. Noutățile erau cuprinse în două articole ale Decretului.

(Continuare în pag. a II-a)

Gorbaciov și Ceaușescu, față în față pentru ultima oară

Redăm în cele ce urmează stenograma ultimei discuții dintre Mihail Gorbaciov și Nicolae Ceaușescu, petrecută la 4 decembrie în capitala Uniunii Sovietice. La întâlnire au participat tovarășii Constantin Dăscălescu, prim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, și N.I. Rijkov, președintele Consiliului de Miniștri al URSS.

M.S. Gorbaciov: Tovarășe Ceaușescu, în primul rând aș dori să vă felicit în numele conducerii noastre pentru încheierea cu succes a Congresului dumneavoastră. Eu cred că dumneavoastră sunteți satisfăcut de rezultatele Congresului. În societatea dumneavoastră, în rândul comunistilor români, după câte mi-au povestit tovarășii noștri, reacția este bună la hotărârile Congresului.

În numele meu și al conducerii sovietice, vă adresez dumneavoastră și întregii conduceri de partid un salut cordial și cele mai bune urări de succes în înfăptuirea hotărârilor Congresului.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Eu aș dori să vă mulțumesc pentru saluturile adresate și la rândul meu, aș dori să vă adresez și eu, în numele conducerii noastre de partid, al meu personal, dumneavoastră și conducerii sovietice, un salut călduros.

Desigur, sunt bucuros că am venit să avem o întâlnire, deși este nevoie de o întâlnire mai lungă.

M.S. Gorbaciov: Vom căuta timp și pentru aceasta.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Sunt foarte multe probleme de discutat.

Vă mulțumesc pentru felicitările adresate în legătură cu încheierea Congresului. Într-adevăr, a fost un Congres bun și s-a încheiat cu rezultate bune. Acum trebuie să lucrăm pentru a realiza în practică cele hotărâte de Congres.

M.S. Gorbaciov: Întotdeauna, după un mare eveniment de acest fel, mai ales după un congres, avem în față sarcini foarte mari. Totdeauna este așa.

La noi situația necesită o atenție foarte mare. Noi așa o și abordăm. Preocuparea noastră principală este să ne descotorosim de elementele care au îngreunat dezvoltarea noastră. Desigur, noi suntem atașați opțiunii noastre și nu putem fi de acord cu încercările care se fac de a aprecia drumul pe care noi l-am parcurs până acum ca un drum de greșeli și speranțe neimplinite. Este un proces complex și o astfel de cotitură în lume, cum este revoluția noastră, nu se poate aprecia numai prin „alb și negru”, chiar dacă judecăm după criteriul mari, istorice și fără să exagerăm.

Eu cred că nu putem să admitem din punctul de vedere al adevărului și al moralei, să se subaprecieze ceea ce au făcut generațiile premergătoare. Ei au trăit, și-au sacrificat sănătatea, viața însăși și s-au bucurat, cu toate că au fost și drame. De

aceea noi dorim, prin perestroika noastră, să acumulăm tot ceea ce este bun și să deschidem perspectivele societății. Bineînțeles că procesul acesta este complex, dar noi sperăm totuși la un succes și știm că nu va fi un succes rapid.

Tov. Nicolae Ceaușescu: La Congresul nostru noi am avut - nu mult, dar am avut - un pasaj special despre Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și despre marile realizări ale popoarelor sovietice. Totuși, ceea ce au realizat popoarele sovietice în istorie nu poate fi șters și nu poate fi uitat.

M.S. Gorbaciov: Acesta ar fi un alt fel de neadevăr, încă și mai prost decât cele care se spun.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Sigur că într-o asemenea activitate grandioasă au fost și lipsuri, și greșeli, și abuzuri, dar istoria nu reține niciodată decât ceea ce asigură mersul înainte.

Eu salut ceea ce ați spus dumneavoastră, tovarășe Gorbaciov, cu privire la necesitatea de a pune într-adevăr cu putere în evidență ceea ce s-a realizat în construcția socialismului, pentru că în acest fel popoarele sovietice vor fi și mai mult mobilizate în realizarea noilor obiective. Sigur, trebuie să perfecționăm continuu organizarea societății, metodele economice, tot ceea ce trebuie să asigure construcția mai bună a socialismului.

M.S. Gorbaciov: Eu cred că aceasta este o remarcă foarte consistentă, pentru că noi deseori am întârziat în rezolvarea multor probleme care erau coapte.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Însă să știți că ceea ce se face acum, peste 10 ani tot va fi învechit, dacă nu vom avea permanent în vedere ceea ce este nou.

M.S. Gorbaciov: Categorie.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Esențial este să realizăm socialismul ca să asigurăm o viață mai bună oamenilor, și materială, și spirituală.

M.S. Gorbaciov: Îl rog pe tovarășul Stoica să vă traducă ultimul articol pe care l-am scris în legătură cu ideile socialismului și perestroika. Acolo sunt expuse toate aceste lucruri.

Tov. Nicolae Ceaușescu: M-am uitat prin el și am o traducere scurtă.

M.S. Gorbaciov: Dar din extrase nu iese totul foarte clar.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Mă gândesc să vă și răspund.

M.S. Gorbaciov: Foarte bine.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Însă putem face așa: două delegații ale partidelor noastre - dacă vom găsi și pe alții ar fi bine, dar acum este greu să elaboreze un material mai general despre socialism și perspectivele lui.

M.S. Gorbaciov: Nu sunt împotriva.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Să știți că multe partide cer și așteaptă acest lucru și sigur ar saluta dacă Uniunea Sovietică ar juca parte activă la această activitate.

M.S. Gorbaciov: Foarte bine.

(Continuare în pag. a II-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

Nu în ședința CPEX, ci în întruniri ale Biroului Permanent al CPEX s-a discutat a doua zi după vizita lui Ceaușescu la Moscova. După statutul partidului, Biroul „asigura coordonarea operativă a activității de partid și de stat, adopta hotărâri în limita competențelor stabilite de CPEX”. Din el făceau parte, în decembrie '89, soții Ceaușescu, Constantin Dăscălescu, Manea Mănescu, Gheorghe (Gogu) Rădulescu, Emil Bobu, Gheorghe Oprea și Ion Dincă.

De două ori s-au întrunit aceștia - între orele 11:00-11:45 și 18:15-18:33 - în agenda Cabinetului 2 nefiind menționate temele de discuție.

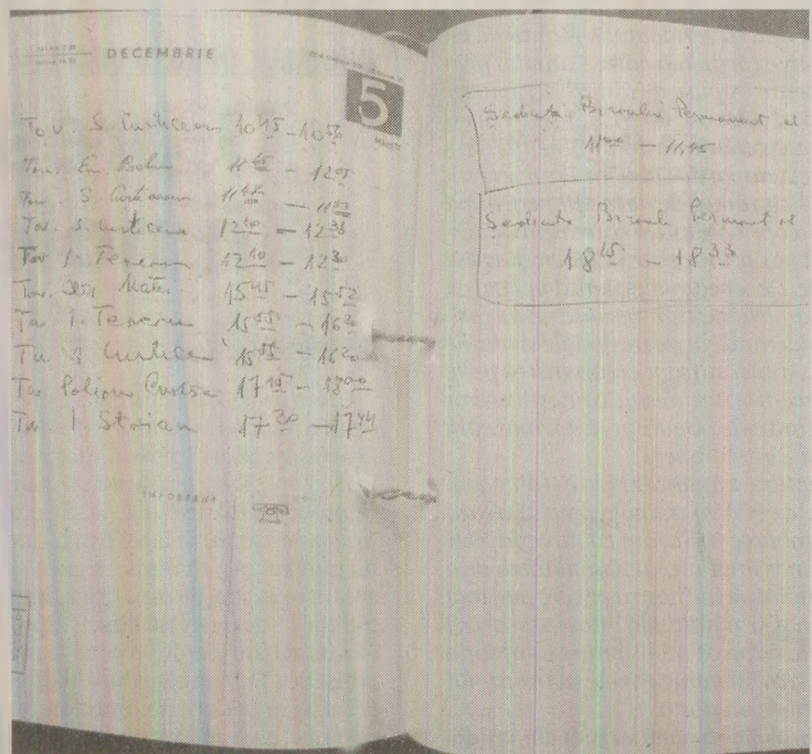
Altfel, programul de birou al Elenei Ceaușescu a fost dominat de prezența lui Silviu Curticeanu. Venit la ea din proprie inițiativă ori chemat de nu mai puțin de patru ori în aceea zi, în total, o oră și 20 de minute! Mai târziu, când edificiile Cabinetelor 1 și 2 și piramidelor din jurul lor se vor năru, Dumitru Popescu, primul șef al propagandei lui Ceaușescu, va observa acid, „consternanta prestație” a lui Curticeanu („ridicând Cancelaria la rangul maxim cunoscut în istoria sa și conferindu-i atribute ce le concuira chiar pe ale Comitetului Central”). „Prerogativele i se extindeau văzând cu ochii, înglobând într-un crescendo spectaculos plenarele, „sălițele” și pe un fond clarobscur, enigmatic,

manipularea actelor de stat trimise forurilor de decizie, secretarul general”, a scris Popescu. Nu s-a sfîșit să-l invidiuiească pe fostul șef al Cancellariei CC de deturnarea atribuțiilor și prerogativelor soților Ceaușescu („am aflat că documentele li se imprimă un nou itinerar, fiind trecute întâi, într-o lungă și decisivă

gestație, pe la Cabinetul 2, de unde să ia direcția „gropii comune”).

Emil Bobu, Ion Teoreanu (de două ori), secretarul cu propagandă Ilie Matei, ministrul de Externe, Ion Stoian, și iarăși Poliana Cristescu (orele 17:15-18:00) au fost ceilalți vizitatori ai Cabinetului 2.

Lavinia BETA

CALENDAR

5 decembrie (marți)

Soarele a răsărit la 7:36, a apus la 16:36

Luna a răsărit la 12:18, a apus la 23:46

Sărbătoare creștină:
Cuv. Sava cel Sfințit; Sf. Mc. Anastasie; Cuv. Nectarie

S-a întâmplat la 5 decembrie 1989

● O echipă de chirurghi din orașul american Pittsburgh, statul Pennsylvania, a efectuat în premieră mondială un transplant simultan de inimă, rinichi și ficat. Pacienta era o tânără de 26 de ani. Operația a durat 22 de ore.

● La inițiativa Primăriei Madridului, începând de la 1 ianuarie 1990, pentru fiecare copil nou-născut în capitala Spaniei urma să se sădească un arbore. Prin această măsură se urmărea ameliorarea mediului inconjurător. Se estima că în 1990 se nășteau aproximativ 26.000 de copii.

● O uriașă pată de țitei s-a format în mare, în apropiere de Tel Aviv, ca urmare a avarierii unei nave petroliere israeliene, care avea la bord o încărcătură de aproape 660 de tone. Prin spărtura din corpul navei s-au revărsat în mare circa 50 de tone de țitei. Precizând că acesta era unul din accidentele cele mai serioase înregistrate de flota maritimă a țării, oficialitățile israeliene, citate de agenția TASS, nu au exclus eventualitatea ca scurgerile de țitei de pe navă să fie duse departe în larg.

Ramona VINTILĂ

JURNALUL OMULUI SIMPLU

0 presimțire în noiembrie

„Au miros?” și-a strecurat sfios întrebarea bătrânul care stătea lângă mine, în microbuzul 505. Am ezitat un pic, apoi i-am răspuns că da, crizantemele mov pe care le țineam în mână miroseau... Am și eu în curte. Numai tufturile albe. Când le culegi și le pui în vază tin așa, nescurturate, și câteva săptămâni. Eu acum vin de la biserică. După slujbă, da... am băut vreo două rachiuiri.” Am vrut să aflu de ce a venit la biserică în București, dacă stă în Cornetu. Iar moș Ion, Neluțu, așa cum îl alintau odată cei dragi, a început să își aducă aminte de o zi de noiembrie de acum 20 de ani.

„Eu sunt din Iași, dintr-un sat, și acolo vremea e mai întârziată decât aici cu vreo două săptămâni. Mai avem pe câmp niște coceni de porumb și în ziua aia trebuia să îi aducem acasă. Eu lucram atunci la combinatul de fibre sintetice din Iași, eram maistru sau maestru... aveam în subordinea 3.000 de oameni. Se muncea acolo în foc continuu, nu se oprea combinatul decât o dată la șase luni, pentru revizie, și după o săptămână, reincepea totul.” Face semn spre spatele microbuzului, se uită cu coada ochiului și zice șoptit: „Aveam în echipă niște din'ăștia... niște țigani. Eu mă

înțelegeam bine cu toată lumea, și mă înțelegeam și cu ei. Sâmbătă de dimineață veneau la mine și se rugau să-i învoiesc, că se duceau să cânte pe la nunți. Le ziceam: «Până când? Până marți?», dar le dădeam drumul. E adevărat, veneau și ei după aia la mine cu ceva. Și la nunta mea au cântat... am dat 5.000 lei la formație.” Îi aduc aminte că spunea ceva despre o zi de noiembrie. „Da... în ziua aia am luat căruța și m-am dus la câmp cu tata. Soția mea trebuia să vină și ea în sat mai târziu, cu fratele meu cu mașina.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNAL PERSONAL

5 DECEMBRIE

Ceaușescu, la Moscova. Toți cei cu „Pactul de la Varșovia”, chemați de Gorbaciov să le povestească ce-a vorbit cu mai-marele Americii, Bush, în înălțimile de la Malta! (Una-i Malta, alta-i Yalta)... Al nostru”, singur printre ceilalți, care sunt alții decât acum două săptămâni. S-au topit cu toții: al Germaniei „Democrate” (Honnecer), chemat în fața tribunalelor, bulgarul Jivkov la fel, al cehilor dat jos, al polonezilor la fel. Doar „al nostru” tare pe poziție! Cum s-o fi simțind? Nu i-e rusine? Sau frică? Singur cu marxism-leninismul lui!

(Continuare în pag. a II-a)

GORBACIOV ȘI CEAUȘESCU, FAȚĂ ÎN FAȚĂ PENTRU ULTIMA OARĂ

(Urmare din pag. 1)

Tov. Nicolae Ceaușescu: Sigur, nu formele vechi – noi-le-am criticat, știți bine – dar totuși, toată lumea acordă importanță Uniunii Sovietice. Mă refer la mișcarea comunistă și la forțele progresiste.

M.S. Gorbaciov: Bine. Să dăm această sarcină secțiilor ideologice și internaționale și să începem să lucrăm – probabil mai întâi la nivel științific și pe urmă la nivel politic.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Pe urmă, îl vedem împreună.

Pentru că suntem la problemele acestea, hai să începem cu problema unei întâlniri a partidelor comuniste și muncitorești. Desigur, nu vreau acum să luăm o hotărâre, însă să știți că foarte multe partide au ridicat această problemă. De aceea noi am și înscris în hotărârea noastră că vom acționa în această direcție. Am putea face un grup de inițiativă.

M.S. Gorbaciov: Eu am gândit puțin altfel.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Să începem să lucrăm.

M.S. Gorbaciov: Eu sunt mai mult pentru ideea pe care ați propus-o în scrisoare. Totuși, ar trebui ca noi, în cadrul țărilor socialiste, să avem o dezbateră pe această tematică. Cum putem să ieșim la o întâlnire mai largă fără să precizăm poziția în problemele noastre?

Tov. Nicolae Ceaușescu: Aceasta necesită un timp mai lung de pregătire. Însăși crearea acestui grup ar avea o influență mare și pentru țările socialiste, să știți, și nimeni nu este pentru o conferință unde să se spună așa sau așa. Deci ar fi foarte bine, totuși, ca un grup de inițiativă să fie format și să înceapă să lucreze. Acesta ar fi și un ajutor pentru țările socialiste.

M.S. Gorbaciov: Noi înțelegem astfel: Comitetul Central al Partidului Comunist Român să facă un sondaj de opinie, pentru că acum nu este prea prielnic momentul. A fost cândva o asemenea atitudine prielnică, un asemenea spirit favorabil unei consfățurări, dar pe urmă a început un proces de regândire a locului și rolului partidelor și acum există o astfel de dorință – fiecare dorește să-și facă ordine în casa proprie.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Vreau să vă spun deschis: a fost un timp când noi am fost impotriva unor asemenea conferințe.

M.S. Gorbaciov: Acum alții sunt împotriva.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Dar nouă ni s-au adresat multe partide și tocmai pentru că este o situație foarte grea în mișcarea comunistă, avem răspunderea să facem ceva, chiar dacă vor veni un număr nu prea mare de partide.

Știți ce a spus Lenin în 1903?

M.S. Gorbaciov: Nu știu!

Tov. Nicolae Ceaușescu: Oricât de puțin am fi, tot trebuie să ridicăm steagul. Oamenii au nevoie să vadă că se acționează în direcția creșterii influenței socializmului și întăririi mișcărilor revoluționare.

M.S. Gorbaciov: Eu am gândit că ceea ce facem noi în direcția rennoirii socializmului crește gradul de interes pentru dezvoltarea socializmului.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Nu este acum timp să discutăm problema aceasta. Sunt lucruri bune, sunt și lucruri care nu sunt prea bune și dacă ar trebui să ne așezăm acum să discutăm această problemă ne-ar trebui un timp lung. Sunt însă și lucruri bune.

M.S. Gorbaciov: Avem într-adevăr timp puțin. Dar să ne gândim la această problemă.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Eu nu aș dori să realizăm un grup de inițiativă fără Partidul Comunist al Uniunii Sovietice.

M.S. Gorbaciov: Chiar invers ar fi mai bine.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Cred că nu ar fi bine.

M.S. Gorbaciov: Chiar egalitatea în drepturi pune în evidență acest lucru.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Este adevărat, dar totuși eu consider că Partidul Comunist al Uniunii Sovietice nu trebuie să rămână în afara unei asemenea acțiuni. Însă, așa cum am spus, nu cred că trebuie să hotărâm acum asupra acestei probleme. Eu vă rog însă să reflectați asupra ei.

În ciuda fotografiilor de propagandă, la ultima discuție, Ceaușescu și Gorbaciov s-au contrazis tot timpul FOTO: Arhivele Naționale

nea acțiuni. Însă, așa cum am spus, nu cred că trebuie să hotărâm acum asupra acestei probleme. Eu vă rog însă să reflectați asupra ei.

M.S. Gorbaciov: Ne gândim și vă dăm un răspuns.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Este o problemă care se pune și trebuie să-i dăm un răspuns. Se pun astăzi multe probleme și oamenii simt nevoia unor răspunsuri. În fond, lumea gândește așa: de ce se pot întâlni social-democrații, liberalii, democrat-cristini...

M.S. Gorbaciov: Conservatorii...

Tov. Nicolae Ceaușescu: Da, și conservatorii. Și atunci partidele comuniste de ce nu se pot întâlni.

M.S. Gorbaciov: Pentru că tovarășul Ceaușescu și Berlinguer au fost împotriva cândva.

Tov. Nicolae Ceaușescu: În anumite momente da, și istoria a demonstrat că am avut dreptate.

M.S. Gorbaciov: Și eu am fost întodeauna contra, dar de mine nu a depins mare lucru atunci.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Deci să începem să lucrăm un material comun și dacă vor fi alte partide de acord cu el, foarte bine. Am înțeles că aici ați fost de acord.

M.S. Gorbaciov: Să ne gândim și să vă dăm un răspuns.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Bine.

Și acum trecem la problemele bilaterale? Sau hai să terminăm cu cele mai generale.

Noi suntem foarte preocupați de ceea ce se întâmplă în câteva țări socialiste din Europa. Înțelegem perfecționarea, înnoirea, însă nu de aceasta vreau să vorbesc acum, dar forma în care se acționează pune foarte serios în pericol nu numai socializmul ci și existența partidelor comuniste din țările respective. Dacă se lasă să se continue acest curs, se va ajunge la o situație foarte gravă.

Oricum, nu se poate spune că în aceste țări socializmul nu a realizat nimic. Cred că Uniunea Sovietică, mă refer la Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, poate să aibă în această privință un anumit rol – nu pe cale militară – pentru a ajuta la o mai bună orientare, așa cum ați început astăzi să vorbiți de o orientare mai bună a acestor țări și partide.

Sigur, o întâlnire care va avea loc între țările socialiste și partidele noastre va ajuta, dar cred că în orice caz trebuie reflectat foarte serios la felul în care se acționează în unele țări.

M.S. Gorbaciov: Aici este întrebarea: cum să se acționeze, și una mai importantă – cum să nu se acționeze.

Cine a împiedicat Cehoslovacia și Republica Democrată Germană – țări care aveau un nivel de dezvoltare economică și socială destul de ridicat, care aveau condiții de viață așa de bune – să înceapă la timp procesele lor de modernizare în cursul cărora s-a finisat seama de momentele noi care au apărut în dezvoltarea societății? Dacă ar fi făcut acest lucru la timp respectiv s-ar fi desfășurat cu totul altfel evenimentele de astăzi.

La fel și la noi, în Uniunea Sovietică

– dacă noi ne-am fi ocupat de progresul tehnico-științific și dezvoltarea economică la timp respectiv, altfel ar fi fost evenimentele pe care le trăim astăzi. S-a vorbit mult la vremea aceea, în plenele și congrese, despre revoluția tehnico-științifică și despre dezvoltarea țării noastre, și până la urmă totul a fost lăsat la o parte. Și acum stă un raport pentru Comitetul Central privind revoluția tehnico-științifică din 1973 și iată că acum, după 15 ani, începem să realizăm ceea ce trebuia să facem atunci. Cred că noi am pierdut mult din prestigiul nostru datorită faptului că nu am acționat la timp.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Și aceasta este adevărat.

M.S. Gorbaciov: Indiferent că ne plac sau nu ne plac metodele tovarășului Ceaușescu, noi știm că în România s-au făcut multe și în mod obiectiv fiecare își alege metodele sale pe calea progresului și a construcției socialiste. Deci, cam aceasta este.

M.S. Gorbaciov: Ați făcut mult.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Până în 1984 nu am primit un litru de petrol din Uniunea Sovietică.

M.S. Gorbaciov: Pentru ce aveți nevoie? Aveți petrolul dumneavoastră. Aceasta este o problemă clară, deja.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Eu am vrut numai să reamintesc.

M.S. Gorbaciov: Totuși, ați făcut multe.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Am lucrat și am adus și îmbunătățiri în dezvoltarea societății și a economiei. Ceea ce faceți dumneavoastră acum am încercat și noi la un moment dat. Am crezut atunci așa-ziiși mandatar, și după un an de zile am văzut că se îmbogățesc și am lichidat complet această situație.

M.S. Gorbaciov: Așa o perspectivă ne prevedeți și nouă?

Tov. Nicolae Ceaușescu: În orice caz, ca să se îmbogățească unii prin speculă, aceasta nu este o perspectivă, știți și dumneavoastră acest lucru destul de bine. Am introdus și autoconducerea, și noul mecanism economic și consiliile de conducere.

M.S. Gorbaciov: Când vă ascult, mă gândesc că dumneavoastră într-un an aveți timp să vizitați fiecare județ.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Chiar fiecare județ nu.

M.S. Gorbaciov: Dar sunteți, într-o țară așa de mare ca a noastră, cum putem noi să conducem în același fel ca dumneavoastră? Noi trebuie să ne gândim la alte metode.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Și noi avem autonomie, însă una este autonomia în republici și chiar în regiuni și județe, și alta este autonomia întreprinderilor. Oricum, o orientare generală și un control general este obligatoriu chiar pentru Uniunea Sovietică.

M.S. Gorbaciov: Tovarășe Ceaușescu, noi suntem pentru un centru puternic, însă îl gândim puțin altfel.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Trebuie neapărat. Însă republicile trebuie să aibă multă autonomie, și județele la fel. Noi mergem până în comune acum. Sigur, suntem o țară mai mică.

M.S. Gorbaciov: Nu este mică, este mijlocie.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Dar, în orice caz, nu se poate ca întreprinderile, chiar la nivel republican, să nu fie sub o îndrumare unitară, sigur, cu

educat, trebuie să faceți schimbări mai repede, mai repede, altfel veți fi învinși și veți ajunge într-o situație ca la noi, să rezolvați problemele sub tropăitul picioarelor. Jakes m-a ascultat și apoi a spus: atunci mai bine să aștept eu până vin ceilalți la putere în Uniunea Sovietică. A așteptat și iată ce s-a întâmplat. Acesta sunt două țări cu o situație prosperă, cele mai bogate, în afară de noi, bineînțeles, pentru că noi suntem cei mai bogati.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Însă după aceea am luat măsuri și am oprit această situație, reușind să plătim datorită.

M.S. Gorbaciov: Desigur, noi nu vrem să fie rău, noi vrem să fie bine.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Sigur, toată lumea vrea acest lucru, însă Uniunea Sovietică are multe posibilități și poate depăși ușor greutățile pe care le are. Ea poate să fie o putere economică socialistă model.

M.S. Gorbaciov: Tocmai aceasta vrem să facem. Probabil sunt ambiții prea mari, dar dorim să facem acest lucru. Probabil că în generația noastră nu vom reuși să facem totul, dar putem să nu să facem multe. Principalul este ca acum să punem bazele, să determinăm direcțiile în mod corect.

Tov. Nicolae Ceaușescu: În câțiva ani Uniunea Sovietică poate să depășească greutățile pe care le are, în primul rând pentru că are totuși o forță economică puternică.

M.S. Gorbaciov: Așa este.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Dumneavoastră criticați știința, dar aveți o știință puternică.

M.S. Gorbaciov: Categorie.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Greșeala a fost că s-a pus un prea mare accent pe latura militară și s-a neglijat celelalte domenii.

M.S. Gorbaciov: Corect.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Sigur, a fost și situația internațională de așa natură. Dar aveți o știință puternică, foarte puternică, și poate ușor să soluționeze orice problemă. Pe urmă, totuși, și celelalte țări socialiste sunt ele mai mici, dar pot să concluzioneze în acest domeniu.

M.S. Gorbaciov: În general, dacă luăm țările socialiste din Europa, cu toate problemele pe care le au, sunt țări moderne totuși.

Tov. Nicolae Ceaușescu: S-au produs aceste schimbări. Să fie oprite și să se meargă înainte.

M.S. Gorbaciov: Ne gândim și noi. Probabil că aplicăm puțin alte metode, dar aceasta este problema fiecăruia. Important este să întărim socializmul și în rest este treaba fiecăruia. Sunt ritmuri diferite, sunt forme diferite. Desigur, noi trebuie să ținem seama de mărimea populației, de diferențele dintre republici, de nivelul lor de dezvoltare.

Ați menționat complexul militar industrial mare care există la noi. Acum trebuie să ducem o astfel de politică structurală care să ne permită să întărim acest complex mai mult spre nevoile omului. Aceasta este ceea ce facem în prezent. Complexul de apărare lucrează acum mai bine în direcția aceasta. Înainte a oprit rezistența, dar acum lucrează în direcția aceasta, și sunt chiar interesați să o facă.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Însă trebuie păstrat, sigur, îmbunătățit.

M.S. Gorbaciov: Nu numai păstrat, tovarășe Ceaușescu!

Tov. Nicolae Ceaușescu: Când am spus că trebuie păstrat, am înțeles că tot ceea ce este necesar trebuie păstrat.

multă autonomie, cu multe drepturi. Cu vreo 20 de ani în urmă le-am dat și noi drepturi foarte multe și primul lucru pe care l-am făcut a fost să ia credite și să facă tot felul de investiții neeconomice. Atunci noi le-am restrâns drepturile și am gândit că trebuie să ținem în mână anumite lucruri, deoarece pentru România 11 miliarde de dolari datorie în 1980 constituia o situație foarte grea. De altfel, trebuie să vă spun că, în discuțiile pe care le-am avut atunci cu Brejnev, el mi-a spus de câteva ori: nu te duce să faci datorii. De câteva ori mi-a atras atenția asupra acestui lucru, însă am greșit, că am dat multe drepturi întreprinderilor și toți s-au apucat și au spus că, dacă avem drepturi, atunci să luăm credite din străinătate.

M.S. Gorbaciov: Guvernul este de vină!

Tov. Nicolae Ceaușescu: Tovarășul Dăscălescu nu era atunci prim-ministru.

Tov. Constantin Dăscălescu: Eu am venit la plată!

Tov. Nicolae Ceaușescu: Însă după aceea am luat măsuri și am oprit această situație, reușind să plătim datorită.

M.S. Gorbaciov: Desigur, noi nu vrem să fie rău, noi vrem să fie bine.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Sigur, toată lumea vrea acest lucru, însă Uniunea Sovietică are multe posibilități și poate depăși ușor greutățile pe care le are. Ea poate să fie o putere economică socialistă model.

M.S. Gorbaciov: Tocmai aceasta vrem să facem. Probabil sunt ambiții prea mari, dar dorim să facem acest lucru. Probabil că în generația noastră nu vom reuși să facem totul, dar putem să nu să facem multe. Principalul este ca acum să punem bazele, să determinăm direcțiile în mod corect.

Tov. Nicolae Ceaușescu: În câțiva ani Uniunea Sovietică poate să depășească greutățile pe care le are, în primul rând pentru că are totuși o forță economică puternică.

M.S. Gorbaciov: Așa este.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Dumneavoastră criticați știința, dar aveți o știință puternică.

M.S. Gorbaciov: Categorie.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Greșeala a fost că s-a pus un prea mare accent pe latura militară și s-a neglijat celelalte domenii.

M.S. Gorbaciov: Corect.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Sigur, a fost și situația internațională de așa natură. Dar aveți o știință puternică, foarte puternică, și poate ușor să soluționeze orice problemă. Pe urmă, totuși, și celelalte țări socialiste sunt ele mai mici, dar pot să concluzioneze în acest domeniu.

M.S. Gorbaciov: În general, dacă luăm țările socialiste din Europa, cu toate problemele pe care le au, sunt țări moderne totuși.

Tov. Nicolae Ceaușescu: S-au produs aceste schimbări. Să fie oprite și să se meargă înainte.

M.S. Gorbaciov: Ne gândim și noi. Probabil că aplicăm puțin alte metode, dar aceasta este problema fiecăruia. Important este să întărim socializmul și în rest este treaba fiecăruia. Sunt ritmuri diferite, sunt forme diferite. Desigur, noi trebuie să ținem seama de mărimea populației, de diferențele dintre republici, de nivelul lor de dezvoltare.

Ați menționat complexul militar industrial mare care există la noi. Acum trebuie să ducem o astfel de politică structurală care să ne permită să întărim acest complex mai mult spre nevoile omului. Aceasta este ceea ce facem în prezent. Complexul de apărare lucrează acum mai bine în direcția aceasta. Înainte a oprit rezistența, dar acum lucrează în direcția aceasta, și sunt chiar interesați să o facă.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Însă trebuie păstrat, sigur, îmbunătățit.

M.S. Gorbaciov: Nu numai păstrat, tovarășe Ceaușescu!

Tov. Nicolae Ceaușescu: Când am spus că trebuie păstrat, am înțeles că tot ceea ce este necesar trebuie păstrat.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

„Începând cu data de 1 decembrie 1989, spunea articolul 1, bursele de școlarizare și bursele pe bază de contract acordate, potrivit legii, studenților și elevilor de la învățământul de zi, se majorează în medie cu 10 la sută și se stabilesc după cum urmează: 1) pentru studenți, între 685 și 880 lei lunar; 2) pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, între 645 și 765 lei lunar; 3) pentru elevii din școlile profesionale, între 680 și 845 lei lunar”. Iar articolul al doilea: „Studenții de la învățământul de zi care obțin la învățatură medii prevăzute de lege, ai căror părinți sau alți susținători legali sunt muncitori sau țărani membri ai cooperativelor agricole de producție, beneficiază de bursă integrală, indiferent de nivelul veniturilor cumulate ale părinților sau altor susținători legali”.

„Începând cu data de 1 decembrie 1989, spunea articolul 1, bursele de școlarizare și bursele pe bază de contract acordate, potrivit legii, studenților și elevilor de la învățământul de zi, se majorează în medie cu 10 la sută și se stabilesc după cum urmează: 1) pentru studenți, între 685 și 880 lei lunar; 2) pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, între 645 și 765 lei lunar; 3) pentru elevii din școlile profesionale, între 680 și 845 lei lunar”. Iar articolul al doilea: „Studenții de la învățământul de zi care obțin la învățatură medii prevăzute de lege, ai căror părinți sau alți susținători legali sunt muncitori sau țărani membri ai cooperativelor agricole de producție, beneficiază de bursă integrală, indiferent de nivelul veniturilor cumulate ale părinților sau altor susținători legali”.

„Începând cu data de 1 decembrie 1989, spunea articolul 1, bursele de școlarizare și bursele pe bază de contract acordate, potrivit legii, studenților și elevilor de la învățământul de zi, se majorează în medie cu 10 la sută și se stabilesc după cum urmează: 1) pentru studenți, între 685 și 880 lei lunar; 2) pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, între 645 și 765 lei lunar; 3) pentru elevii din școlile profesionale, între 680 și 845 lei lunar”. Iar articolul al doilea: „Studenții de la învățământul de zi care obțin la învățatură medii prevăzute de lege, ai căror părinți sau alți susținători legali sunt muncitori sau țărani membri ai cooperativelor agricole de producție, beneficiază de bursă integrală, indiferent de nivelul veniturilor cumulate ale părinților sau altor susținători legali”.

„Începând cu data de 1 decembrie 1989, spunea articolul 1, bursele de școlarizare și bursele pe bază de contract acordate, potrivit legii, studenților și elevilor de la învățământul de zi, se majorează în medie cu 10 la sută și se stabilesc după cum urmează: 1) pentru studenți, între 685 și 880 lei lunar; 2) pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, între 645 și 765 lei lunar; 3) pentru elevii din școlile profesionale, între 680 și 845 lei lunar”. Iar articolul al doilea: „Studenții de la învățământul de zi care obțin la învățatură medii prevăzute de lege, ai căror părinți sau alți susținători legali sunt muncitori sau țărani membri ai cooperativelor agricole de producție, beneficiază de bursă integrală, indiferent de nivelul veniturilor cumulate ale părinților sau altor susținători legali”.

„Începând cu data de 1 decembrie 1989, spunea articolul 1, bursele de școlarizare și bursele pe bază de contract acordate, potrivit legii, studenților și elevilor de la învățământul de zi, se majorează în medie cu 10 la sută și se stabilesc după cum urmează: 1) pentru studenți, între 685 și 880 lei lunar; 2) pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, între 645 și 765 lei lunar; 3) pentru elevii din școlile profesionale, între 680 și 845 lei lunar”. Iar articolul al doilea: „Studenții de la învățământul de zi care obțin la învățatură medii prevăzute de lege, ai căror părinți sau alți susținători legali sunt muncitori sau țărani membri ai cooperativelor agricole de producție, beneficiază de bursă integrală, indiferent de nivelul veniturilor cumulate ale părinților sau altor susținători legali”.

„Începând cu data de 1 decembrie 1989, spunea articolul 1, bursele de școlarizare și bursele pe bază de contract acordate, potrivit legii, studenților și elevilor de la învățământul de zi, se majorează în medie cu 10 la sută și se stabilesc după cum urmează: 1) pentru studenți, între 685 și 880 lei lunar; 2) pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, între 645 și 765 lei lunar; 3) pentru elevii din școlile profesionale, între 680 și 845 lei lunar”. Iar articolul al doilea: „Studenții de la învățământul de zi care obțin la învățatură medii prevăzute de lege, ai căror părinți sau alți susținători legali sunt muncitori sau țărani membri ai cooperativelor agricole de producție, beneficiază de bursă integrală, indiferent de nivelul veniturilor cumulate ale părinților sau altor susținători legali”.

„Începând cu data de 1 decembrie 1989, spunea articolul 1, bursele de școlarizare și bursele pe bază de contract acordate, potrivit legii, studenților și elevilor de la învățământul de zi, se majorează în medie cu 10 la sută și se stabilesc după cum urmează: 1) pentru studenți, între 685 și 880 lei lunar; 2) pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, între 645 și 765 lei lunar; 3) pentru elevii din școlile profesionale, între 680 și 845 lei lunar”. Iar articolul al doilea: „Studenții de la învățământul de zi care obțin la învățatură medii prevăzute de lege, ai căror părinți sau alți susținători legali sunt muncitori sau țărani membri ai cooperativelor agricole de producție, beneficiază de bursă integrală, indiferent de nivelul veniturilor cumulate ale părinților sau altor susținători legali”.

„Începând cu data de 1 decembrie 1989, spunea articolul 1, bursele de școlarizare și bursele pe bază de contract acordate, potrivit legii, studenților și elevilor de la învățământul de zi, se majorează în medie cu 10 la sută și se stabilesc după cum urmează: 1) pentru studenți, între 685 și 880 lei lunar; 2) pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, între 645 și 765 lei lunar; 3) pentru elevii din școlile profesionale, între 680 și 845 lei lunar”. Iar articolul al doilea: „Studenții de la învățământul de zi care obțin la învățatură medii prevăzute de lege, ai căror părinți sau alți susținători legali sunt muncitori sau țărani membri ai cooperativelor agricole de producție, beneficiază de bursă integrală, indiferent de nivelul veniturilor cumulate ale părinților sau altor susținători legali”.

„Începând cu data de 1 decembrie 1989, spunea articolul 1, bursele de școlarizare și bursele pe bază de contract acordate, potrivit legii, studenților și elevilor de la învățământul de zi, se majorează în medie cu 10 la sută și se stabilesc după cum urmează: 1) pentru studenți, între 685 și 880 lei lunar; 2) pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, între 645 și 765 lei lunar; 3) pentru elevii din școlile profesionale, între 680 și 845 lei lunar”. Iar articolul al doilea: „Studenții de la învățământul de zi care obțin la învățatură medii prevăzute de lege, ai căror părinți sau alți susținători legali sunt muncitori sau țărani membri ai cooperativelor agricole de producție, beneficiază de bursă integrală, indiferent de nivelul veniturilor cumulate ale părinților sau altor susținători legali”.

„Începând cu data de 1 decembrie 1989, spunea articolul 1, bursele de școlarizare și bursele pe bază de contract acordate, potrivit legii, studenților și elevilor de la învățământul de zi, se majorează în medie cu 10 la sută și se stabilesc după cum urmează: 1) pentru studenți, între 685 și 880 lei lunar; 2) pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, între 645 și 765 lei lunar; 3) pentru elevii din școlile profesionale, între 680 și 845 lei lunar”. Iar articolul al doilea: „Studenții de la învățământul de zi care obțin la învățatură medii prevăzute de lege, ai căror părinți sau alți susținători legali sunt muncitori sau țărani membri ai cooperativelor agricole de producție, beneficiază de bursă integrală, indiferent de nivelul veniturilor cumulate ale părinților sau altor susținători legali”.

„Începând cu data de 1 decembrie 1989, spunea articolul 1, bursele de școlarizare și bursele pe bază de contract acordate, potrivit legii, studenților și elevilor de la învățământul de zi, se majorează în medie cu 10 la sută și se stabilesc după cum urmează: 1) pentru studenți, între 685 și 880 lei lunar; 2) pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, între 645 și 765 lei lunar; 3) pentru elevii din școlile profesionale, între 680 și 845 lei lunar”. Iar articolul al doilea: „Studenții de la învățământul de zi care obțin la învățatură medii prevăzute de lege, ai căror părinți sau alți susținători legali sunt muncitori sau țărani membri ai cooperativelor agricole de producție, beneficiază de bursă integrală, indiferent de nivelul veniturilor cumulate ale părinților sau altor susținători legali”.

„Începând cu data de 1 decembrie 1989, spunea articolul 1, bursele de școlarizare și bursele pe bază de contract acordate, potrivit legii, studenților și elevilor de la învățământul de zi, se majorează în medie cu 10 la sută și se stabilesc după cum urmează: 1) pentru studenți, între 685 și 880 lei lunar; 2) pentru elevii din învățământul primar, gimnazial și liceal, între 645 și 765 lei lunar; 3) pentru elevii din școlile profesionale, între 680 și 845 lei lunar”. Iar articolul al doilea: „Studenții de la învățământul de zi care obțin la învățatură medii prevăzute de lege, ai căror părinți sau alți susținători legali sunt munc

GORBACIOV ȘI CEAUȘESCU, FAȚĂ ÎN FAȚĂ PENTRU ULTIMA OARĂ

Încă de la vizita din 1987 s-a văzut că liderul de la Kremlin nu-l prea agreea pe „tovarășul Ceaușescu” FOTO: Arhivele Naționale

Urmare din pag. a II-a

M.S. Gorbaciov: Categorie. Care sunt problemele bilaterale pe care doriți să le abordați?
Tov. Nicolae Ceaușescu: În primul rând, cele economice. Sigur, primii miniștri nu au avut timp să se întâlnească.
M.S. Gorbaciov: Atunci să se întâlnească.
N.I. Rijkov: Pe 9 ianuarie 1990 ne întâlnim.
Tov. Constantin Dăscălescu: Aceasta este o întâlnire în cadrul C.A.E.R., dar noi dorim o întâlnire bilaterală.
M.S. Gorbaciov: Veți mai trăi până la 9 ianuarie!
Totuși, ce probleme vă preocupă, ce vă îngrijorează?
Tov. Nicolae Ceaușescu: Mi se pare că noi am discutat multe probleme din acestea, dar ar trebui ca primii miniștri să se întâlnească să pună la punct problemele discutate. Trebuie deja să ne gândim la cincinalul viitor.
M.S. Gorbaciov: Mi se pare că deja s-au ocupat de aceste probleme.
Tov. Constantin Dăscălescu: Numai pentru anul 1990.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Sigur, unele discuții sunt. Noi considerăm că putem realmente să realizăm o colaborare mai bună. Aceasta ar fi prima problemă.
Sigur, nu am de gând acum să încep să intru în amănunte. Pentru că ne-ar trebui prea mult timp. Nu putem discuta mai mult acum, însă dacă am conveni ca să se întâlnească totuși primii miniștri, ar fi un lucru foarte bun. În România timpul este bun acum.
Tov. Constantin Dăscălescu: Am trimis și scrisori în sensul acesta – este a patra scrisoare de invitare. Tot acum am scris tovarășului Rijkov.
N.I. Rijkov: A fost un climat complicat.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Este adevărat, dar s-ar putea găsi timp pentru o întâlnire. În acest cadru se poate discuta problema cooperării în producție, a specializării, inclusiv participarea la realizarea unor obiective.
De ce pun aceste probleme? Mai cu seamă pentru că în țările din C.A.E.R. acum sunt multe discuții și bilaterale putem soluționa mai repede problemele. Unii își pun multe speranțe că vor veni americanii cu miliardele lor să-i investească la ei. Sigur, vor trage concluzii singuri. Este treaba fiecăruia, dar oricum până când clarificăm multe lucruri putem să soluționăm bilateral destule probleme.
Nu intru acum în amănunte, doar le-am reamintit.
M.S. Gorbaciov: Poate că guvernul român ar putea expune propunerile sale, preocupările sale pentru perspectiva imediată, adică, ce așteaptă de la Uniunea Sovietică. Tovarășul Dăscălescu să scrie numai resursele și atât.
Tov. Constantin Dăscălescu: Tovarășe Ceaușescu, este bine ceea ce spune tovarășul Gorbaciov.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Să știți că nu avem intenția să soluționăm problema materiilor prime numai cu Uniunea Sovietică. Noi lucrăm mult cu țările în curs de dezvoltare și vrem să accentuăm această tendință. Avem acum posibilitatea să le acordăm chiar și ceva credite. De altfel, acum avem de încasat 2,7 miliarde dolari de la aceste țări.
M.S. Gorbaciov: Intr-un an?
Tov. Nicolae Ceaușescu: Nu, acestea sunt creditele acordate de România mai multor țări în curs de dezvoltare.
Tov. Constantin Dăscălescu: Anul acesta au ajuns la scadență aproape o jumătate miliard dolari.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Vrem să participăm mai activ la dezvoltarea acestor țări și în cadrul acesta ne asigurăm și unele materii prime.
M.S. Gorbaciov: Atunci să ne gândim care ar trebui să fie problemele noastre.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Din Uniunea Sovietică importăm 5 milioane de tone petrol, începând din 1984, iar din alte țări importăm 15 milioane, așa că nu avem de gând acum să rezolvăm problema numai cu Uniunea Sovietică.
M.S. Gorbaciov: Și cât extrageți dumneavoastră din România?
Tov. Nicolae Ceaușescu: Numai vreo 10 milioane de tone, pentru că nu mai avem rezerve.
M.S. Gorbaciov: Dar cândva extrageți vreo 22 de milioane de tone?
Tov. Nicolae Ceaușescu: Nu, am avut vreo 15 milioane, dar pentru o perioadă scurtă și mai de mult. Nu mai găsim rezerve. Vrem să mergem acum la 10 mii de metri adâncime.
M.S. Gorbaciov: Și la noi scade extracta.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Sunt multe domenii în care putem colabora. De exemplu, putem colabora în domeniul energetic, pe bază de tehnologii noi.
M.S. Gorbaciov: Eu aș fi interesat, cred că și tovarășul Rijkov, să ne gândim asupra concepției de colaborare, să nu facem numai comerț, pur și simplu.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Noi, de exemplu, din Uniunea Sovietică luăm vreo 7 milioane de tone de mineru de fier. Din alte părți luăm 12 milioane de tone, așa că nu ne-am gândit și nici nu ne gândim să mergem numai la materii prime cu Uniunea Sovietică. Noi importăm cărbune cocsificabil din Statele Unite ale Americii, iar cu câțiva ani în urmă am și investit 100 de milioane acolo – suntem deci proprietari.
M.S. Gorbaciov: Acolo sunt mai mult proprietari japoneze.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Japonezii merg așa, pe scară largă.
Deci noi vrem să avem o discuție, pentru că suntem interesați să participăm. De exemplu, am fost informați zilele acestea că aveți în vedere să deschideți două bazine de cărbune cocsificabil la Lvov și Harkov. Vrem să mergem în Mongolia, împreună – de altfel se discută de mult problema aceasta, pentru că și Uniunea Sovietică vrea să participe. Am investit în China în cărbune cocsificabil. Așa că nu dorim nimic să cerem, ca să spun așa, ca ajutor din partea Uniunii Sovietice, noi vrem să concludăm.
M.S. Gorbaciov: Nu poate fi vorba de ajutor. Dumneavoastră trebuie să ne ajutați pe noi.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Vrem să concludăm pe principii economice – aceasta este intenția noastră.
M.S. Gorbaciov: Să se gândească tovarășul Dăscălescu la propunerile de care am vorbit.
Tov. Constantin Dăscălescu: Îl aștept pe tovarășul Rijkov în România.
N.I. Rijkov: Îmi cer scuze, tovarășe Gorbaciov. Cu tovarășul Dăscălescu mă voi întâlni și vom discuta ce probleme avem în relațiile noastre bilaterale, inclusiv pentru cincinalul viitor. Nu sunt împotriva și probabil că va trebui să discutăm specializarea, cooperarea în producție și toate celelalte, dar vreau să spun că – și aceasta nu se referă numai la România, ci în general – pe data de 15 decembrie noi vom

prezenta un raport în Sovietul Suprem asupra programului guvernamental de însănătoșire a economiei, asupra mersului în continuare al reformei economice. Noi am pregătit documentele respective, dumneavoastră cunoașteți, noi le-am predat tuturor deputaților pentru dezbateră. Când am pregătit toate aceste lucruri am pornit de la ideea că avem nevoie ca începând din 1991 să trecem la relații economice pe o cutot altă bază, adică să trecem la comerț și nu la schimburi de mărfuri. De aceea, pe 9 ianuarie, când va avea loc întâlnirea șefilor de guvern, noi vom pune această problemă și știu că multe țări susțin acest lucru, ca începând din 1991 să trecem la prețurile mondiale și la decontările în valută convertibilă. (...) **Tov. Nicolae Ceaușescu:** Eu înțeleg ce sunteți dumneavoastră. În fond noi facem schimb tot în devize convertibile. Am ales rubla convertibilă ca monedă de schimb, dar noi nu facem schimb de mărfuri. Sigur, urmărim să realizăm un echilibru al balanțelor, dar aceasta se întâmplă în toată lumea. Noi și cu Statele Unite ale Americii, spre exemplu, scotim în dolari, dar importăm direct mărfuri.
M.S. Gorbaciov: Dacă ne gândim să ne încadrăm în mod organic în economia mondială, atunci trebuie să folosim metodele corespunzătoare acestor situații. Multe țări, Cehoslovacia, Polonia și chiar Bulgaria, au pus problema de a se trece la prețurile mondiale, adică la prețuri de devize convertibile.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Foarte bine. Și acum schimburile se fac, în bună parte, la prețuri mondiale. Noi considerăm că problema aceasta trebuie să o discutăm foarte serios. Noi cu chinezii, de exemplu, facem schimburi în franci elvețieni.
N.I. Rijkov: Și noi la fel.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Însă asigurăm pe baza aceasta, totuși, echilibrul balanței – numai calculul este pe monedă străină. Cred că pentru Uniunea Sovietică nu este chiar așa de convenabil să meargă la dolar în loc de rublă – dar sigur, este o problemă a Uniunii Sovietice.
M.S. Gorbaciov: Noi dorim ca în acest context să intre și procesul de însănătoșire a finanțelor și reforma prețurilor, să ajungem mai ușor la convertibilitatea rublei. Principalul este să înțelegem în relațiile economice mondiale, altfel nu avem bază de comparație.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Este o problemă de discutat, care trebuie discutată mult.
M.S. Gorbaciov: Deci noi ieșim cu o asemenea propunere și vă rugăm și pe dumneavoastră să vă gândiți până la 9 ianuarie și să vă sunați punctul de vedere.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Noi nu considerăm că este cel mai bine să se treacă acum la aceasta.
M.S. Gorbaciov: De ce?
N.I. Rijkov: Anul 1990 se va desfășura ca și până acum, dar ne gândim să trecem la aceasta din 1991.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Nu este vorba de 1990. Mă gândesc la activitatea cincinalului viitor.
M.S. Gorbaciov: De ce?
Tov. Nicolae Ceaușescu: Pentru că aceasta nu va întâri deloc economia țărilor socialiste și a Uniunii Sovietice.
M.S. Gorbaciov: De ce?
Tov. Nicolae Ceaușescu: Să știți că pentru noi nu este o problemă prea mare, pentru că și acum, cu China și cu celelalte țări, avem deja 60% din schimburi calculate pe devize convertibile.
M.S. Gorbaciov: Eu vă spun așa: aici nu este vorba de un calcul îngust. Pur și simplu trebuie să facem ordine și probabil că vom fi datori, dar trebuie să trecem la acest sistem. Trebuie să dăm posibilitatea ramurii energetice să câștige valută și să facă investiții. Aceasta este acum ramura cea mai inapoiată, dar nu este vorba numai de ramura energetică, ci în general, întreprinderile noastre trebuie să se compare cu sistemul mondial și atunci vor simți situația reală și vor înțelege că trebuie să se descurce. Cât putem noi să le mai împingem înainte, cât putem să le împingem de la spate cu bastonul?
Tov. Nicolae Ceaușescu: Nu cu bastonul, ci trebuie așezată activitatea pe principii economice.
M.S. Gorbaciov: Tovarășe Ceaușescu, noi vorbim acum așa, dar peste un an, doi sau trei – tovarășul Rijkov precizează că este nevoie de doi ani – s-ar putea folosi și credite pentru reechilibrare în momente de tranziție. Dar trebuie să începem neapărat. (...) **Tov. Constantin Dăscălescu:** Concret este că îl aștept pe tovarășul Rijkov să vină în România. La Sofia nu putem discuta bilateral.
N.I. Rijkov: Nu pot veni decât după întâlnirea de la Sofia. În primul trimestru al anului viitor, de exemplu, pot să vin.
Tov. Constantin Dăscălescu: La sfârșitul lunii ianuarie?
M.S. Gorbaciov: Ianuarie cade complet, pentru că vom avea congresele muncitorilor și țăranilor, Plenara Comitetului Central, vom pune în dezbateră programul de dezvoltare pentru Congresul PCUS, care se apropie, program pe care îl vom discuta și la plenară, și în debateri publice. De aceea, ianuarie cade complet.
Tov. Constantin Dăscălescu: Atunci în luna februarie?
Tov. Nicolae Ceaușescu: Urmează să vedeti împreună.
M.S. Gorbaciov: Deci, tovarășe Ceaușescu să continuăm să menținem legăturile noastre. Eu prețuiesc foarte mult că noi facem un schimb de opinii în ce privește colaborarea noastră. Sincer vorbind prețuim cum se cuvine acest lucru.
Tov. Constantin Dăscălescu: Am o rugămintă pentru tovarășul Rijkov, în legătură cu gazele naturale.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Problema gazelor nu este una de perspectivă, ci este legată de situația de acum.
Tov. Constantin Dăscălescu: În cadrul livrărilor curente s-a întâmplat ceva la dumneavoastră, pentru că de câteva zile primim cu 7 milioane m.c. pe zi mai puțin și ni s-a spus că este vorba de câteva zile. Vă rog să analizați această problemă.
M.S. Gorbaciov: La fel se întâmplă în fiecare an, mereu este câte ceva în plus.
Tov. Constantin Dăscălescu: Nu este în plus, ci în minus.
Tov. Nicolae Ceaușescu: Noi ce știre dăm despre întâlnirea noastră bilaterală?
M.S. Gorbaciov: Dați dumneavoastră o știre și dăm și noi una. Este aici un text scurt.
(Se citește textul știrii.)
Tov. Nicolae Ceaușescu: Poate că partea aceasta bilaterală ar trebui s-o dezvoltăm mai mult. Să spunem că a avut loc un schimb de păreri privind dezvoltarea colaborării între țările noastre. Trebuie să facem un aliniat separat în legătură cu partea bilaterală.
M.S. Gorbaciov: Foarte bine. Să vorbim despre situația actuală a relațiilor și despre perspectivele lor.
Tov. Nicolae Ceaușescu: De acord.

ARTICOLUL ZILEI

Un „jurnal de actualități”

Pentru Ștefan Dinică, prozator originar din Sîlveste-Gumești, optinea pentru viața la țară intră cumva în ordinea lucrurilor firești. Memoria „glasului dintâi” e de altminteri atât de puternică, încât, la mai bine de un sfert de veac de la „plecarea din sat” a autorului, rostirea lui epică are o prospețime și o fidelitate ce ar impresiona pe dialectologi (...). Distincția între vocea „cultă”, auctorială, și aceea „neșlefuită”, înregistrată în „priză directă” a eroilor săi e practic inexistentă. Naratorul (pe care de această dată îl putem identifica, fără teama de a greși, cu autorul) vorbește aiddoma celorlalte personaje, fără ca prin aceasta să cadă în pitorescul și anecdoticul lui Ion Dragoslav și Marin Iovescu. Și, mai ales, fără a le imprumuta subiectele. Ca și pentru ilustrul său consătean, pentru Ștefan Dinică „timpul nu mai are răbdare”. Dar nu numai timpul, ci și scrisul, mărturisirea. Din a treia carte, „Musafirlor”, se vede mai limpede decât din celelalte două, „Rude de gradul unu” și „Linia de sosire”, că romanțierul nu vrea să profite de efectul distanțării. El scrie așadar despre realitatea imediată și chiar dacă retroproiecțiile nu lipsesc din volumele sale, rostul lor e de a justifica prezentul, de a-l face mai repede inteligibil. Nici prozatorul, nici eroii săi nu se pierd în amintiri, nu pleacă în căutarea timpului pierdut, ci-l explorează cu o privire lăcomă, scrutătoare pe cel în care își desfășoară acum existența. Este exact ceea ce i se întâmplă protagonistului ultimului roman, „Musafirlor”, Săche Vizitiu, căruia Ștefan Dinică îi conferă o valoare simbolică. Încercând o decodare operativă, musafirlor ar fi intru-parea acelei categorii de țărani, care cu mai bine de un pătrar de veac în urmă au adoptat „boicotul” citadin, părăsind satul, pentru că nu înțelegeau timpul nou ce se prăvălea peste ei. Reîntorși periodic la matcă, în vizite din care nu este exclus fiorul unei nostalgii, ei filmează cu aparentă indiferență schimbările, apropiindu-se pas cu pas de orizonturile înțelegerii. Retras la pensie, Săche Vizitiu

recăștigă o lume și, firește, un statut, acela de țăran. Reintegrarea lui oferă, în fond, intriga întregului roman, care propune o altă legătură cu pământul decât aceea tradițională. O dată stearsă (nu de tot!) drama proprietății, țăranul se reîntoarce la pământ ca la un ritual sempitern. Ritualizarea existenței nu presupune însă nimic anacronic. Satul are școală „nouă”, bufet „nou”, dispensar, case cu alură de vile cochete (e, desigur, un salt-tip ce nu mai are nevoie de vreun nume și prozatorul nici nu i-l mai acordă!), televizoare, mașini ș.a.m.d., adică aproape toate atributele confortului și ale standardizării. Dezorientată o vreme, umanitatea lui află un alt echilibru, la care concurează și președintele „ceape”-ului, energicul Rășchitor N. Luca, profesorii Viorel Ulmu și Agripina Spălățelu (între care se naște o idilă neliptă de frumusețe), mucalitul Sande al lui Țățână, primarul Ioniță Modan. Ca un cineast (în trecut fie zis, „Musafirlor” e un roman prin excelență cinematografic, care ar merita atenția regizorilor și scenariștilor), prozatorul își filmează eroii în stilul jurnalelor de actualități, dar surprinde și farmecul unor gesturi necontrolate. În clipe de nehotărâre, cutare erou se scarpină cu codrișca între omoșplăți sau își șterge cu mișcări mecanice borurile umezite ale pălăriei. Același își îmbracă alene costumul cu dungi, „de oras”, dar încălță sandale romane pe piciorul gol; încă unul, acum intelectual, își târșăie picioarele prin praful, ca într-un ecou al unei copilării prelungește. Atenția pentru detaliu ce indică tranziția de mentalități produce notabile efecte. Domnița, profesoară provenită din țărani, înnoată prin baltă, ferindu-și ochii rimelați, cutare funcționar agricol, dar isodește lumea din spatele perdelei cu o curiozitate lăcomă, ce amintește de Savista lui Rebreanu (...). Ștefan Dinică a scris un roman al adaptării lumii țărănești la ritmurile și frământările vieții moderne.

Ioan Adam, România literară, nr. 48/1989

NE SCRUI CITITORII

BOUL ȘI VIȚELUL

Povestea mea începe într-un sat în largă câmpie a Bărăganului. Colectivizarea a început de pe „linia mare”, unde stăteam noi, Moșoi... și Belereaza, și Farfasole, și nea Lisandru Pielușină. La câțiva ani după colectivizare, grajdul în care țineam caii și vaca rămăsese pustiu, cotetul porcilor și poiața găinilor goale. Doar grădinița de flori mai trăia. Grădinița, florile nu. În locul lor, în tot satul, creșteau acum roșiile numite, nu știu de ce, „bizon”. Roșiile din care nu poți permitea să mănânci decât târziu, după al treilea rod, pentru că erau culese cu grijă, sortate și frumos așezate în lădițe și duse la Oficiul de colectare a legumelor și fructelor. Iar de aici la export. Tăra trebuia să facă export, iar pentru oamenii simpli, ca mine, era îndeajuns de bun al patrulea rod de legume. Cum din zilele de muncă la CAP mama și tata nu puteau sătura gurile celor trei copii, capul familiei s-a urcat într-o zi într-un tren de marfă și s-a oprit într-o baracă de șantier în București. Din acea zi, viața familiei noastre (mai precis cea de bucatărie) avea să capete alt gust, alt mirosuri. Seara, când personalul București-Urșiceni opea în stația Fierbinți și tata venea acasă, noi, copiii, îl așteptam în capătul uliței. Ne aducea zilnic pâine și o dată pe săptămână, într-o sacoșă de doc albastru, „țambale” sau „adidași”. De fapt, niște coaste bine curățate de carne și copite de porc. Mâncam astfel tot ce pofteam: ciorbă, tocană, ciulama, piftie, sos. Numai prăjituri și tort nu ne făcea mama din aceste „delicatese”. După ce, în vacanțele de vară, noi, copiii, ne câștigam pâinea cea de toate zilele (fie alături de mama la munca câmpului, fie alături de tată pe șantier), ne-am trezit, să zică așa, crescând o dată cu țara. Și, odată crescută, sora noastră, Niculina, s-a măritat. Și, tot în logica firescului biologic, după

nouă luni ne-am bucurat de o splendoare de nepoțel: Mitel. După cinci ani, în toamna lui 1989, Mitel a împlinit 5 ani. Era început de decembrie atunci când a făcut și vacuța noastră, Bombonica. O biată vită care nu știa că este prinsă în planul de „creștere a șeptelului țării”. Plan care nu îți dădea voie să sacrifici bovinele tinere, dar care plan nici el nu știa că nu ai cu ce crește bietul animal. În seara aceea, când Bombonica a făcut un vițel negru cu o pată albă în frunte, Mitel nu se culcase. „Ce frumos e, tate! Mi-l dai mie?” „Bine, dar culcă-te”. După ce Mitel s-a culcat, tata a luat doi saci și a băgat vițelul în ei. Și l-a legat. Și l-a ținut așa până l-a sufocat. L-a dus în pădure și l-a îngropat. Auzise că așa făceau și vacării de la CAP, fiindcă nici CAP-ul nu mai avea cu ce să hrănească animalele. A doua zi de dimineață, Mitel s-a dus la băiatul lui Gheorghe a lui Belereaza, Ștefan. „Fanele, hai să ne jucăm cu vițelul”. „Care vițel, Mitel?” „I-a întrebare nea Gheorghe Belereaza, tehnician veterinar și secretar de partid al CAP-ului. „Vițelul meu, nea Gheorghe. A făcut aseară vacuța”. Nea Gheorghe Belereaza era o matahală de om și un munte de prostie. Copiii l-au poreclit „Boul”. Și așa îi ziceam toți. Așa că, atunci când ne-am trezit în curte cu militanul Prun și cu Gheorghe Belereaza, tata s-a prins și a întrebare doar atât: „De ce, Prun, ai venit și tu Bou?” „Ca marțor, Ioane”. „Un bou? Doi bou?” Mitel, speriat, nu mai înțelegea nimic. „Unde te duci, tate?” „Niciăieri, Mitel. După vițel. Dar dați și voi Boul afară din curte.” După două săptămâni, tata s-a întors acasă. Venise revoluția. Așa ziceau unii. „Ai găsit vițelul, tate?” „Da. Dar l-am pierdut, Mitel. Dar voi de ce n-ați dat Boul afară din curte?” Diana Petre, studentă la Universitatea „Dimitrie Cantemir”

ECONOMISEȘTI ȘI CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri,
numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** **10,9** LEI

CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE

www.jurnalul.ro

Cartile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Intensificarea disidenței în România

Textul unui eseu scris de celebrul tânăr poet și critic al regimului, Mircea Dinescu și patru scriitori deschise în care se exprimă solidaritatea cu Dinescu și care protestează împotriva politicii culturale a guvernului tocmai au ajuns în Vest. În vârstă de 39 de ani, Dinescu este deja binecunoscut peste hotare pentru atitudinea sa critică față de politica lui Nicolae Ceaușescu. În acest eseu, datat 11 noiembrie, el încearcă să răspundă la întrebarea, „de unde ar putea românii să primească ajutor?”. El analizează forțele sociale potențial capabile de a induce o schimbare politică în România și cauzele impotenței lor. În final, Dinescu propune revolta deschisă, propune o grevă generală a scriitorilor autentici – lucru pe care îl consideră, deocamdată, cea mai bună cale de a salva reputația culturii române.

Eseul lui Dinescu, intitulat „Mamutul și literatura”, a fost punctul de pornire a unui articol publicat în presa vestică sub titlul „România – Ultimul mamut stalinist”. Folosind această metaforă, Dinescu face diferența dintre mamutul stalinist românesc și câțiva mamuți înghețați descoperiți de curând în Siberia, în al căror stomac se mai găsesc încă resturi de mușețel sălbatic. Stomacul mamutului stalinist român nu conține, afirmă Dinescu, mușețel, ci zeci de cadavre – nu doar cadavrele acelor oameni care au avut curajul să protesteze deschis în timpul grevelor și revolvelor din Valea Jiului, Brașov, Timișoara, Cluj, Iași, Târgu-Mureș și București, dar și pe cele ale oamenilor care au îndrăznit să-și exprime nemulțumirea în intimitatea propriilor lor case. Ei au dispărut în asemenea circumstanțe stranie, spune Dinescu, încât, „acel folclor vesel, spiritual, tonic” specific românilor s-a schimbat într-o „lamentatie șoptită... un folclor al fricii, al zvonurilor macabre capabile să paralizze voința și vorbirea cuiva. Frica de moarte – FRICA – a devenit un produs național disponibil și fără cartele, la orice colț de stradă din România”.

Cine îi poate ajuta pe românii? Nu Dumnezeu, pentru că „Dumnezeu are mâinile apolitice ale unui muzician” și până acum nu a ascultat rugăciunea zilnică a românilor. Biserica nu poate fi pusă la socoteală printre forțele capabile de schimbare politică de când preoții au fost forțați să devină „sindicaliști oficiali în sutană” care se roagă pentru „sănătatea buldozerului național”. Morțile „accidentale” ale câtorva preoți ca și „tratamentul secular” administrat de poliția secretelor celor cărora „le place să vorbească prea mult” i-a speriat, se pare, pe preoții români pentru todeauna. Dinescu deplânge lipsa de activism religios din România, care a fost înlocuit cu „icoana prezidențială, fabricile și bisericile cu cea mai mare productivitate”.

Cine poate să aprobe drepturile poporului? Nu sistemul de justiție român, spune Dinescu. Ca rezultat al servilității și al sentimentului de impotență pe care sistemul îl înclucă în aproape orice, majoritatea juriștilor au devenit cini. Pentru a-și pastra pozițiile au început să privească la Constituție ca la „un simplu material de propagandă, un fel de unealtă a diavolului”.

În opinia lui Dinescu, este și mai puțin plauzibil ca poliția să inițieze vreo acțiune care să determine schimbarea. De origine țărănească, ei aparțin acelei categorii de oameni care au abandonat de curând fermele cooperatiste de la țară, lăsând pe umerii celor mai vârstnici întreaga povară a muncii la fermă. Tineri, îmbrăcați în „uniforme minunate și plasați din zece în zece metri pe străzile Bucureștiului... ei consideră întreaga populație drept o turmă neputincioasă de oi” pe care trebuie să le supravegheze activ. Dinescu spune că în timpul scurtelor lor perioade de pregătire sunt învățați că orice pletion care se mișcă după ora opt seara – când luminile sunt stinse; cinematografele, restaurantele și teatrele închise; iar „orășele românești mor” – este un infractor prezumtiv.

„Oamenii care lucrează în presă”, după cum i-a numit Dinescu pe ziariști, nu par nici ei capabili să schimbe cursul evenimentelor. Nu se abat niciodată de la linia partidului. De douăzeci de ani, ziarele sunt pline de aceleași fotografii rețușate masiv și de același limbaj standardizat. Potrivit lui Dinescu, singurele secțiuni din ziare care mai au ceva viață sunt obituarele.

Românii nu se pot baza nici pe ajutorul sovieticilor sau al lui Gorbaciov, potrivit lui Dinescu, din moment ce „presa sovietică privește realitățile din România printr-un ecran de fum”, iar „Gorbaciov însuși privește la România prin lentilele negre ale lui Jaruzelsky”.

Dinescu își descrie „sentimentul straniu” că regimul păstrează disidenții în viață, în scopuri propagandistice; este prea târziu să îi facă să dispară, din moment ce deja sunt cunoscuți în Vest. Potrivit lui Dinescu, teroarea și politicile represive ale regimului au făcut ca numărul disidenților să rămână redus și a împiedicat dezvoltarea mișcării lor. Dar în România, afirmă el, sunt „douăzeci de milioane de protestatari, disidenți anonimi”, care își duc viețile într-o liniște impusă. Dacă în România nu au loc procese politice, scrie el, e din cauză că, deși Constituția și statutul Partidului garantează dreptul la libera exprimare, acest drept nu este respectat. Situația creată de această contradicție este bizară: organele de represie acționează în secret, ca și cum nu disidenții, ci ei înșiși ar reprezenta opoziția.

Situația din România, spune Dinescu, este atât de rea, încât nu poate fi comparată cu nimic din lume. Nici un mijloc de a face să tacă pe oponenți nu îi este străin regimului: amenințări, accidente, otrăviri chiar și iradiere. Unii intelectuali români de origine maghiară și germană au primit scrisori de amenințare. Dinescu notează că acești „muncitori periculoși” care au îndrăznit să-și exprime deschis nemulțumirea față de regim au fost trimiși înapoi acasă în sicrie; doar familiile lor înspăimântate au înțeles mesajul, pentru că, potrivit versiunii oficiale, aceste morți au fost „accidente” sau „sinucideri”. Când a auzit că Vaclav Havel poate privi la televizor, poate folosind un computer în celula sa, Dinescu a crezut că e vorba de o glumă: în România, un scriitor nu are voie să aibă o mașină de scris în propria lui casă fără aprobare oficială.

În circumstanțele date, care ar trebui să fie rolul scriitorului, care nu mai obișnuiește să fie „sustinătorul de încredere al partidului”? După 1971, când scriitorii „nu au arătat așa de mult entuziasm față de noua revoluție culturală importată din China”, regimul a început să-i izoleze și să-i transforme în figuri culturale din ce în ce mai puțin importante. Scriitorii români și-au pierdut ultima șansă de a-și apăra drepturile în 1981, când la ultima Conferință a Uniunii Scriitorilor Români, în loc să se protesteze față de abuzurile regimului, s-a acceptat o conducere impusă, loială partidului. Potrivit lui Dinescu, rezistența pasivă a celor mai importante figuri culturale nu numai că a fost ineficientă, dar și a dăunat vieții culturale naționale. În prezent, Uniunea Scriitorilor nu mai este o organizație al cărei rol este să apere drepturile scriitorilor.

Mai mulți scriitori și intelectuali i-au adresat, de curând, scrisori lui Dumitru Radu Popescu, președinte al UR, cerându-i să aprobe drepturile scriitorilor și să pună capăt persecutării figurilor culturale proeminente. După ce Dinescu a fost demis și pus pe lista neagră ca scriitor, în martie 1989, șapte scriitori români au protestat împotriva acestei măsuri abuzive. Protestul lor nu a rămas fără ecou de partea regimului; toți, cu excepția lui Geo Bogza, au fost puși pe lista neagră. Alexandru Călinescu, un critic literar care s-a alăturat protestului lor, a împărțit aceeași soartă. În ultima lună, 18 scriitori și intelectuali români, toți sub 40 de ani, au semnat o scrisoare deschisă în care și-au exprimat solidaritatea cu Dinescu și au protestat față de politicile guvernamentale, inclusiv împotriva interzicerii „celor mai importanți scriitori și gânditori români”. În afara acestei scrisori de protest colective, trei scriitori individuale au fost trimise de criticul literar Alexandru Paleologu și de filosoful Mihai Șora, ambii făcând parte dintre cei puși pe lista neagră după protestul față de demiterea lui Dinescu. Un alt semnatar este criticul literar Radu Enescu.

Radio Europa Liberă (München) – Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Șafir. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

(Traducere din limba engleză de Eliza DUMITRESCU)

DINAMO ÎȘI MENTINEA AVANSUL DE TREI PUNCTE ÎN FAȚA STELEI

Cu două etape înainte de finalul primei părți a sezonului 1989-1990, Dinamo București își menține avansul de trei puncte în fața marii rivale Steaua, campioana ultimelor cinci ediții de campionat. Dinamoviștii au primit un ajutor și din partea revelației Universitatea Craiova, care s-a impus în urmă cu două runde chiar în Ghencea, scor 2-1. Asta nu înaintea ca oltenii lui Sorin Cârțu să-i învingă și pe roș-albi, la Craiova, scor 1-0. În etapa a 15-a, primele trei clasate s-au impus fără probleme. Excepția pare liderul Dinamo, care a trecut „doar” cu 2-1 în deplasare de Flacăra Moreni, într-un meci al echipelor subvenționate de Ministerul de Interne. Gazdele au deschis scorul prin Lala, iar din Ghencea se aștepta surpriza. Care nu a venit însă, Toni Doboș și Sabău aducând o victorie scontată a elevilor lui Mircea Lucescu. Este de ajuns să enumerăm jucătorii care au trecut prin curtea lui Dinamo și care evoluează la Moreni: portarul Tene, Zare, Jercălău, Daniel Sava, Dragnea, Timiși și Vâidean. Pe arena din „Regie”, Steaua a făcut un adevărat galop de sănătate în fața Sportului Studentesc. A fost 5-0 pentru trupa lui Anghel Iordănescu, acesta având în Ilie Dumitrescu un jucător în mare formă, autor a două goluri. Celelalte reușite ale „militarilor” au aparținut internaționalilor Hagi, Dan Petrescu și Lăcătuș. Steaua a jucat mai mult de o jumătate de oră cu un om mai puțin, Balint fiind eliminat în minutul 53. De partea cealaltă, „studentii” nu au avut replică în fața unei echipe dezlanțuite. Universitatea Craiova se menține pe podium, meritat de altfel, după succesul reușit pe „Central”, scor 2-0, în fața Petrolului Ploiești. Conduși în teren de Giță Popescu, oltenii nu au lăsat nici o șansă oaspeților, Ștefan Stoica și Mănăilă aducând alte două puncte în contul alb-abaștrilor, salutate de peste 20.000 de spectatori. Urmărtoarea „podiumului”, Victoria București, nu a avut emoții pe teren propriu în fața Corvinului Hunedoara, învingând cu 2-0, goluri Coraș și Costel Solomon. La Constanța, pe o vreme friguroasă și un teren înghețat, Farul s-a impus la scor, 4-0, în fața clujenilor de la „U”,

Costel Solomon înscrie golul doi pentru Victoria împotriva Corvinului Hunedoara FOTO: Revista SPORT

Clasament

1. DINAMO	15	14	0	1	48-7	28p
2. Steaua	15	12	1	2	38-8	25p
3. Univ. Craiova	15	9	4	2	24-9	22p
4. Victoria	15	8	3	4	22-14	19p
5. FC Bihor	15	8	0	7	32-24	16p
6. Inter Sibiu	15	7	2	6	25-28	16p
7. Farul	15	5	5	5	23-18	15p
8. Petrolul	15	6	3	6	21-18	15p
9. FCM Brașov	15	5	4	6	13-28	14p
10. Flacăra	15	5	2	8	18-22	12p
11. FC Olt	15	4	4	7	16-23	12p
12. Sportul	15	5	2	8	15-23	12p
13. Jiul	15	5	2	8	19-28	12p
14. Corvinul	15	5	1	9	14-34	11p
15. „Poli” Timișoara	15	3	5	7	19-22	11p
16. „U” Cluj	15	3	5	7	13-29	11p
17. SC Bacău	15	4	2	9	15-31	10p
18. FC Argeș	15	4	1	10	11-21	9p

oaspeții, în urma eșecului, intrând în hora retrogradării. Bacăul continuă parcursul bun pe teren propriu, ultima victimă fiind Jiul Petrosani, scor 2-1. Meciul a fost însă greu pentru moldovenii, care au deschis scorul, au fost egalati, reușind victoria dintr-un penalty transformat de Andrieș cu trei

minute înainte de final. FC Olt a scăpat pentru moment de zona „minat”, după 2-1 cu FC Argeș, piteșteții păstrând „lanterna roșie”. Într-un meci desfășurat pe zăpadă, FCM Brașov și „Poli” Timișoara au terminat 0-0, gazdele ratând trei mari situații de gol.

Daniel STAN

DIVIZIA A, ETAPA A 10-A

Univ. Craiova – Petrolul	2-0
Șt. Stoica (7), Mănăilă (75)	
Sportul Studentesc – Steaua	0-5
I. Dumitrescu (45, 58), Hagi (69), Lăcătuș (80), D. Petrescu (87)	
Flacăra Moreni – Dinamo	1-2
Lala (10) / Doboș (32), Sabău (70)	
Victoria – Corvinul	2-0
Coraș (6), C. Solomon (35)	
SC Bacău – Jiul Petrosani	2-1
Șoiman (40), Andrieș (87-pen) / Bicu (72)	
FCM Brașov – „Poli” Timișoara	0-0
FC Bihor – Inter Sibiu	1-0
Weissenbacher (21)	
Farul Constanța – „U” Cluj	4-0
Câmui (31), G. Mihai (63), Tătăran (70), Mustacă (76)	
FC Olt – FC Argeș	2-1
Eftimie (12), Cireașă (52) / Bănuță (70)	

ETAPA VIITOARE:
Jiul Petrosani – Victoria, SC Bacău – Farul Constanța, FC Argeș – Flacăra Moreni, Steaua – FC Bihor, Inter Sibiu – FC Olt, Petrolul Ploiești – Sportul Studentesc, „Poli” Timișoara – Univ. Craiova, Corvinul Hunedoara – FCM Brașov, Dinamo – „U” Cluj

DIN ARHIVA MINISTERULUI DE EXTERNE

Administrația americană nu se aștepta la minuni după Malta

Comunicarea Ambasadei României la Washington către Ministerul Afacerilor Externe

Tovarășului ministru Ion Stoian, Tovarășei O. Solomonov, adjunct al ministrului, Tovarășului Iie Șimon, DRV, 1. Vicepreședintele SUA, D. Quayle, a declarat că ar fi greșită să se interpreteze rezultatele întâlnirii sovieto-americane din Malta drept un semn că politica externă sovietică s-a schimbat. În acest sens, el a spus: „Consider că noua gândire și reforma reală există în domeniul economic”, apreciind că „ei nu au schimbat prea mult în politica lor externă”. În acest context, el a nominalizat pe E. Șevardnadze, D. Iazov, V. Talin, D. Quayle a apreciat că M. Gorbaciov a fost „de mare ajutor” pentru realizarea de reforme în țările socialiste europene și a menționat că vede aceasta mai mult ca o problemă de politică internă decât de politică externă. În acest context, D. Quayle

a emis părerea că „lucrurile evoluează foarte rapid în Europa răsăriteană, într-un sens pozitiv, de neașteptat și că trebuie să fim pregătiți pentru evoluții neașteptate, în situația în care evenimentele vor lua o întorsătură negativă, intrucât încă, avem de-a face cu guverne totalitare”. Referindu-se la situația din America Centrală, vicepreședintele SUA s-a referit la intransigența sovietică în această zonă și a apreciat că „nu trebuie să contăm pe sovietici” în soluționarea problemelor din zonă. În legătură cu întâlnirea Gorbaciov-Bush din Malta, D. Quayle a respins unele comentarii ale ziariştilor, potrivit cărora G. Bush a avut „un eșec deplorabil”, iar M. Gorbaciov „o reușită strălucitoare” precizând că întreprinderea respectivă nu a avut menirea de a negocia modalități concrete privind activitatea sovietică în Europa răsăriteană. 2. Oficialii americani au reliefat că, deși G. Bush a folosit un ton flexibil față de poziția americană anterioară, cu privire la atitudinea URSS în conflicte regi-

onale, Administrația americană continuă să fie mult îngrijorată de activitățile sovietice în țările Americii Latine. În acest context, s-a evidențiat că partea americană consideră util să găsească modalități de conlucrare cu URSS pentru soluționarea conflictelor din Asia, Africa și America Centrală. În această privință s-a menționat că președintele G. Bush, în cadrul întâlnirii din Malta, a făcut o distincție evidentă între problematica Americii Latine și viziunea de ansamblu a relațiilor sovieto-americane pe de altă parte. El a apreciat că există o multitudine de probleme în care URSS și SUA pot conlucra în interesul lor pentru o cauză comună. Ion Stoichiți Document din volumul: 1989 – Principiul dominoului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene, Ediție de: Dumitru Preda și Mihai Rețegan, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 400-401

SALUTĂRI DIN... CRAIOVA!

Ilustrată difuzată de Poșta Română

amintiri

ÎNTRPREINDEREA JUDEȚEANĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ A R.A.B.

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Importuri pentru populație

Urmarea scrisorii adresate nouă de Ștefan Marcu din București, care ne solicită precizări în legătură cu aplicarea Legii 3/1982, același consiliu popular ne informează că: indiferent de modul de pensionare, unitatea este obligată să se conformeze prevederilor articolului 15 din Legea 3/1982 și să restituie, la cerere, partea socială a persoanelor care, dintr-un motiv sau altul, s-au pensionat.

Răspunzând cetățeanului Ioan Caracăș din București, care sesiza lipsa lamelor de ras din unele magazine, Direcția metal-chimie din Ministerul Comerțului Interior ne comunică: „În luna octombrie a.c. s-a întocmit un program privind asimilarea în țară a lamelor de ras (materie primă și tehnologie de fabricație). Până la realizarea lamelor de ras în țară se depun eforturi pentru obținerea unor cantități suplimentare din import. În privința aparatelor de ascuțit lame, vă informăm că nu se produc în țară; vom solicita contractarea din import a acestui articol”.

Roxana P. Manolescu Flacăra, nr. 48/1989

Artistice

ORIZONTAL: 1) Verb cu profundă rezonanță în conștiința neamului nostru – Voce între sopran și tenor. 2) Instrument muzical de suflat – Lucrare publicată anual. 3) Ion Vasilescu – ...Drăgoi. 4) Reflector puternic – Instrument muzical-poetic. 5) Astfel – Fluier de trestie cu șapte găuri. 6) Instrumentist. 7) Localitate în Italia – I se mai zice și armonic. 8) Instrument celebru povestește trei – Produse ale acestei întreprinderi ating nivelul artei (siglă). 9) Loturi de produse – Element de arhitectură. 10) Solistă la un instrument de claviatură. **VERTICAL:** 1) Fabrică de instrumente muzicale – Inspector (abr.). 2) Obiectiv (abr. mil.) – Una dintre cele mai mari pasări... necântătoare (pl.). 3) În birou – Notă muzicală – Agenția Română de Impresariat Artistic (siglă). 4) Firdă – Nelipsit din arta maneului. 5) Atol în Pacific – Oraș italian unde s-a descoperit ceramica pictată datând din mileniul V î.e.n. 6) Aghata Bărescu – Prefix. 7) Colorant folosit în industria chimică – Intrarea la Ateuel 8) Zi de relax artistic – A inflama. 9) Tudor Argezei – A frunzări. 10) Instrument muzical complex – Pasăre cântătoare

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Dictionar: IRAL, ARNO, REI. Informația Bucureștiului, 1989